

[Duborg.]

økonomisk set vil være lige saa god som den hidtidige Drift, for selv om man finder Anledning til at angribe Fabrikkerne for mangt og meget, kan der ikke være Tvivl om, at de teknisk set og administrativt set indtager en fremragende Plads indenfor dansk Industri. Det forekommer mig derfor, at der i Virkeligheden, inden man behandler et saadant Lovforslag, er Grund til at rejse det Spørgsmaal: Er der virkelig Anledning til at gaa til denne nye Form for Sukkerdrift her i Landet? Gives der derigennem Mulighed for bedre Vilkaar for alle interesserede Parter, end de kunde faa i Forvejen? Jeg mener absolut, at dette Spørgsmaal maa besvares benægtende.

Jeg vil ogsaa i denne Forbindelse fremhæve, at den hidtidige Udvikling af Sukkerproduktionen i Danmark, med alt det Besvær, den har haft, i Virkeligheden er gaaet ganske overordentlig godt. Der er naaet dette meget væsentlige, at baade danske Avlere og danske Sukkerfabrikker med Lethed — jeg siger: endogsaa med Lethed — kan konkurrere med et hvilket som helst af vore Nabolande. De Priser, som Avlerne forlanger og behøver for at dyrke Roer, ligger nærmest lavere, end de gør i noget af vore Nabolande, og efter mit Kendskab til Forholdene, tror jeg, det er berettiget at sige, at ogsaa De danske Sukkerfabrikker arbejder med mindre Driftsomkostninger, end Tilfældet er i noget andet konkurrerende Land. Man staar derfor her overfor en Ekspropriation til Staten af en Produktionsform, der gennem Aarene har udviklet sig paa en saadan Maade, at den i Virkeligheden staar som et Mønster indenfor dansk Industri paa mangfoldige Omraader. Derfor forekommer det mig, at det bliver endnu mere grundløst, at Staten griber ind paa dette Omraade, som det sker ved dette Lovforslag, og man maa nok spørge: Kan der virkelig i Dag her i Rigsdagen indenfor det konservative Parti eller indenfor det radikale Parti skabes Tilslutning til en saadan Overgang til Statsdrift? Jeg vil dog nok se dette afgjort ved Afstemning, før jeg tror det.

Hvis man heroverfor vil sige, at dette er nødvendigt for at opretholde Produktionen, ja, saa ved enhver jo, at det er fuldkommen urigtigt. Hvis de Midler, der her foreslaas: en Forhøjelse af Sukkerprisen med 3 Ø. — det er faktisk det, der foreslaas som Grundlag for at sætte Dyrkningen i Gang —, hvis det er tilstrækkeligt til at opretholde Sukkerroedyrkingen, saa har vi meget let ved indenfor den be-

staaende Lovgivning at gennemføre den samme Foranstaltning, saa denne Begrundelse kan overhovedet ikke bruges.

Men der er ogsaa andre Forhold ved Sagen, som jeg mener ud fra et Avlersynspunkt gør hele Spørgsmaalet højst vanskeligt at træffe en Bestemmelse om og gør det hele meget risikabelt, idet man ikke alene fastsætter en Minimumspris for Sukker paa 32 Ø., men samtidig fastsætter en Maksimumspris paa 36 Ø. Jeg maa nok spørge: Med hvilken Ret vil man, hvis Sukkerprisen stiger højere end 36 Ø., afregne med danske Avlere efter en Pris af 36 Ø., eller med hvilken Ret vil man holde Prisen nede paa 36 Ø., hvis Udviklingen af den danske Valuta medfører, at denne Pris bliver alt for lav? Jeg kan ikke se, hverken i Lovforslaget eller i Bemærkningerne til det, at der overhovedet er taget noget Forbehold med Hensyn til Valutaen i den lange Periode, for det maa vi jo huske paa, at det drejer sig om halvandet Aar, og halvandet Aar i vore Dage er maaske økonomisk set lige saa uoverskuelig som en Menneskealder under normale Forhold. Det har desuden ikke ringe Interesse ved at se paa dette Lovforslag at bemærke, at medens man dog sikrer Aktionærerne en nogenlunde normal Rente af deres Aktier, for saa vidt de beregner dem til Pariværdien, er man bogstavelig talt gaaet en saadan Vej med Hensyn til Fastsættelse af Sukkerprisen, at der absolut skal tabes Penge ved Produktionen. Vi behøver jo ikke at diskutere indgaaende, hvad Prisen skal være, for at Dyrkningen skal være rentabel — jeg mener dermed, at den blot skal kunne dække sine Driftsudgifter og give normal Grundrente. Det ved vi saa nøje, som denne Sag overhovedet kan oplyses gennem Landøkonomisk Driftsbureaus mange Regnskaber, der er bearbejdet med dette Formaal for Øje, og der foreligger nu en Beretning, som omhandler det sidste Aar, der er fuldstændig opgjort, 1929—30. Det var et jævnt godt Aar produktionsmæssigt set, og det viser sig, at i dette Aar var efter denne Opgørelse, der omfatter ikke mindre end 33 Sukkerroejendomme, Produktionsprisen, altsaa uden Avance, gennemsnitlig 233 Ø. pr. Dobbeltcentner.

Nu kan man selvfølgelig indvende, at siden 1929—30 har Prisdaldet, særlig paa Kunstgødning, øvet betydelig Indflydelse, saaledes at Produktionsudgiften nu er mindre, men der er desværre det ejendommelige eller tilfældige Forhold, at netop den eneste Kunstgødningssort, der med